

Source Sheets *for*

SHATNEZ

P R E S E N T A T I O N

Monsey
Shatnez
Laboratory
(845) **262-8502**

3 Valencia Dr. Money NY 10952 | Operated by R' Menachem Fogel

Source3

Reasons for *Mitzvah*3

Specifics of the *Mitzvah*4

Wearing and Sitting On5

The Severity of the *Issur*6

The Obligation to Check6

Garments to Have Checked7

SOURCE

את חקתי תשמרו בהמתך לא תרביע כלאים שךך לא תזרע כלאים שעטנו לא יעלה עליך:
ויקרא פרק יט פסוק יט

לא תלבש שעטנו צמר ופשתים יחדו:
דברים פרק כב פסוק יא

REASONS FOR MITZVAH

- *Rashi* writes that it is a חק.

את חקתי תשמרו – ואלו הן בהמתך לא תרביע כלאים וגו', חקים אלו גזרות מלך שאין טעם לדבר:
רש"י ויקרא פרק יט פסוק יט

- *The Ramban* agrees that it is a חק, but has different definition.

את חקתי תשמרו – ואלו הן "בהמתך לא תרביע כלאים" וגו', חקים אלו גזרות מלך שאין טעם לדבר, לשון רש"י. ולא הזכירו רבותינו שיהיה הטעם נעלם ושיהיו יצר הרע ואומות העולם משיבים עליהם, אלא בלבישת שעטנו, לא בכלאי הבהמה:

ואין הכונה בהם שתהיה גזרת מלך מלכי המלכים בשום מקום בלא טעם, כי כל אמרת אלוה צרופה (משלי ל ה), רק החקים הם גזירת המלך אשר יחוק במלכותו בלי שיגלה תועלתם לעם, ואין העם נהנים בהם אבל מהרהרין אחריהם בלבם ומקבלים אותם ליראת המלכות, וכן חוקי הקב"ה הם הסודות אשר לו בתורה שאין העם במחשבתם נהנים בהם כמשפטים, אבל כולם בטעם נכון ותועלת שלימה:

רמב"ן שם

- *The Ramban* then gives a reason behind the mitzvah.

והטעם בכלאים, כי השם ברא המינים בעולם, בכל בעלי הנפשות בצמחים ובעלי נפש התנועה, ונתן בהם כח התולדה שיתקיימו המינים בהם לעד כל זמן שירצה הוא יתברך בקיום העולם. וצוה בכחם שיוציאו למיניהם ולא ישתנו לעד לעולם, שנאמר בכולם "למינהו" (בראשית א), והוא סיבת המשכב שנרביע בהמות זו עם זו לקיום המינין כאשר יבואו האנשים על הנשים לפריה ורביה. והמרכיב שני מינין, משנה ומכחישי במעשה בראשית, כאילו יחשוב שלא השלים הקב"ה בעולמו כל הצורך ויחפוץ הוא לעזור בבריאתו של עולם להוסיף בו בריות. והמינים בבעלי חיים לא יולידו מין משאינו מינו, וגם הקרובים בטבע שיולדו מהם כגון הפרדים יכרת זרעם כי הם לא יולידו. והנה מצד שני הדברים האלה, פעולת ההרכבה במינים דבר נמאס ובטל:

רמב"ן שם

- The *Medrash* explains it was because of *Kayin* and *Hevel*.

אמרו חז"ל בני ארבעים שנה היו קין והבל, ויבא קין מפרי האדמה מהו מן מותר מאכלו, ורבנן אמרו זרע פשתן היה, והבל הביא גם הוא מבכורות צאנו ומחלביהן לפיכך נאסר צמר ופשתים שנא' (דברים כב) לא תלבש שעטנז וגו' ואמר הקב"ה אינו דין שיתערב מנחת החוטא עם מנחת זכאי לפיכך נאסר,

מדרש תנחומא פרשת בראשית סימן ט

- The *Rambam* has a different reason.

והמצוה המ"ב היא שהזהירנו מלבוש בגד ארוג בצמר ופשתים כמו שהיו לובשים כומרי עבודה זרה באותו הזמן. והוא אמרו יתעלה (תצא כב) לא תלבש שעטנז וכו'. וזה מפורסם היום אצל כומרי מצרים.

ספר המצוות לרמב"ם מצות לא תעשה מב

- The *Daas Zekeinim* has yet a different reason.

לא תלבש שעטנז. לפי שהפרכת נעשה משש ושש כיתנא ומתכלת ותכל' עמרא הרי צמר ופשתים יחדיו ולא רצה הקב"ה שיעשו בניו דוגמתו כמו שמצינו בקטרת איש אשר יעשה כמוה להריח בה וגו' וכן אחז"ל לא יעשה אדם בית תבנית היכל אכסדרה תבנית אולם וכו'

דעת זקנים מבעלי התוספות דברים פרק כב פסוק יא

SPECIFICS OF THE MITZVAH

- The types of material that are included in the *mitzvah*.

אין אסור משום כלאים, אלא צמר רחלים ואילים עם פשתן אבל צמר גמלים וצמר ארנבים ונוצה של עזים וכל שאר מינים מותרים בפשתן וכן קנבוס וצמר גפן וכל שאר מינים, מותרים אפילו בצמר רחלים ואילים;

שלחן ערוך יורה דעה סימן רצח סעיף א

- When do wool and linen create *shatnez*?

כיון שנתחבר הצמר עם הפשתן צד חיבור בעולם, אסור משום כלאים. כיצד, צמר ופשתן שטרפן זה עם זה ושע אותם ועשה מהם לבדים, או שטרפן וטווה אותם כאחד, וארג בגד מטווי זה, או שתפר בגד צמר בשל פשתן, אפי' תפרן בחוטי משי וקנבוס, או שתפר בגד צמר בחוטי פשתן או בגד פשתן בחוטי צמר, או קשר חוטי צמר בחוטי פשתן או גדלן, הרי זה כלאים.

שלחן ערוך יורה דעה סימן ש סעיף א

- **Joining through sewing.**

בגד צמר שחברו עם בגד פשתן בתכיפה אחת (פי' בתחיבה אחת שתחב המחט בבגד), אינו חיבור ואין זה כלאים. קבץ שני ראשי החוט כאחד, או שתקף שתי תכיפות, הרי זה כלאים. (ויש אומרים דלא הוי כלאים אלא בב' תכיפות וקשר ב' ראשי החוט:

שלחן ערוך יורה דעה סימן ש סעיף ב

- **One garment on top of another.**

מותר ללבוש חלוק של צמר על גבי חלוק של פשתן ולקשרם יחד, אע"פ שאינו יכול לפשטן בלא התרת הקשר, ואפילו הוא קשר של קיימא, ובלבד שלא יחברם זה לזה עם המשיחה בשתי תכיפות.

שלחן ערוך יורה דעה סימן ש סעיף ד

WEARING AND SITTING ON

- **Wearing a large garment that contains *shatnez* is not permitted even if not wearing the *shatnez* part.**

בגד גדול וכלאים מצד אחד, אסור ללבושו אפי' מצדו הב', אע"פ שהצד שבו הכלאים נגרר על גבי הקרקע:

שלחן ערוך יורה דעה סימן שא סעיף ג

- **Wearing on a temporary basis.**

אסור ללבוש כלאים אפילו דרך עראי, כגון טלית של קטן אע"פ שאין הגדול יוצא בה עראי:

שלחן ערוך יורה דעה סימן שא סעיף ד

- **Sitting on *shatnez*.**

מותר מן התורה לישב על מצעות של כלאים, שנאמר: לא יעלה עליך (ויקרא יט, יט) אבל אתה מציעו תחתיך. דאינו אסור אלא דרך לבישה או להעלותם עליו דרך חמום. ומדברי סופרים, אפילו עשר מצעות זו על גבי זו והתחתון שבהם כלאים, אסור לישב על העליון, שמא תכרך נימא על בשרו.

שלחן ערוך יורה דעה סימן שא סעיף א

THE SEVERITY OF THE ISSUR

- **Wearing *shatnez* distances a person from the Hashem.**

ונלוז ומליז הוא נוטה מן האמת ומרחיק רחמי הקב"ה ממנו לעברו מצות שצוה הקב"ה בדבר שיאן בו תאוה שתכריחהו וזה עון גדול, וגזרת נלוז ומליז ממלת אל יליזו מעיניך (משלי ג):
רמב"ם פירוש המשניות – מסכת כלאים פרק ט משנה ח

- **Every moment *shatnez* is worn...**

כל הלוּבש בגד שעטנו עובר בכל רגע ורגע על איסור שעטנו. ואם התפלל כשהוא לבוש כלאים, אין תפלתו מתקבלת.
ילקוט יוסף יורה דעה סימן רצח סעיף ג

- **If you see someone wearing *shatnez*...**

הרואה כלאים של תורה על חבירו, אפילו היה מהלך בשוק, היה קופץ לו וקורעו מעליו מיד, ואפילו היה רבו. (וי"א דאם היה הלוּבש שוגג, אין צ"ל בשוק, דמשום כבוד הבריות ישתוק, ואל יפרישנו משוגג). ואם היה של דבריהם, אינו קורעו מעליו ואינו פושטו בשוק, עד שמגיע לביתו. (וכן בבית המדרש אין צריך למהר לצאת). ואם היה של תורה, פושטו מיד:
שלחן ערוך יורה דעה סימן שג סעיף א

- **Dressing someone else in *shatnez*.**

אסור להלביש את חבירו כלאים:

שלחן ערוך יורה דעה סימן שג סעיף ב

אסור להלביש בו'. משום לפני עור לא תתן מכשול:

שפתי כהן שם

- **Only wearing is אסור.**

כלאי בגדים מותר לעשותם ולקיימם, ואינם אסורים אלא בלבישה:

שלחן ערוך יורה דעה סימן דש סעיף א

THE OBLIGATION TO CHECK

- **The obligation to check.**

הלוקח כלי צמר מן הנכרי צריך לבדקו יפה יפה שמא הן תפורין בפשתן.

רמב"ם הלכות כלאים פרק י

- Rav Chaim Kanievsky adds which garments to check.

הלוקח בגד צמר. וה"ה כל בגד שיש לחוש שיש בו שעטנו וכן כובעים ומנעלים צריך לבדוק ואפי' ספק כלאים דרבנן צריך לבדוק והיום מצוי שעטנו גם בצעיפים ושטיחים וספות ומזרונים וכורסאות וגם בבגדים שאינם מצמר ולא מפשתן מצוי שהריפוד הפנימי או חתיכות בד פנימיות הם מפשתן ואז צריך לבדוק ששאר החלקים הפנימיים או בצוארון לא יהי' תערובת צמר ועי' בקונטרס למזהיר ולנזהר שפרטו כל המקומות שמצוי היום בהם שעטנו:

דרך אמונה הלכות כלאים פרק י סעיף קכג

- Rav Chaim Kanievsky says not to rely on tailors or salesmen to tell you a garment is *shatnez* free.

צריך לבדקן כו'. ולא מהני אם הגוי מסיח לפי תומו שתפרן בקנבוס וצריך להתיר כל התפירות ולתפרן בקנבוס, ואסור לומר לגוי לתפור לו בגדים אפי' בחוטי קנבוס אע"פ שפשתן יותר ביוקר דנקל לתפור בפשתן מבקנבוס ואפי' בדיעבד יש מחמירין ואם נותן לו חוטי קנבוס או משי ויזהירונו שיבדוק אח"כ במעבדה אם לא החליף ואז יענש ע"פ החוק ויתירא מזה מותר דלא מרע אומנת' אבל במקומות שאין מעבדות אין לסמוך על הסימנין האחרים שהחייטים אומרים כי נתברר שאין יכולים לדעת ובפרט בזמנינו שהעיבוד הוא באופנים כאלו שא"א בשום אופן לידע אם לא ע"י המעבדות שבודקים ע"י כלי הנקרא מיקרוסקופ וע"י בדיקות חימיות ועוד בדיקות שאפשר לברר בבירור גמור ובלא זה אין לקנות בגדים רק מתופר נאמן או שמעיד עליו נאמן שאין בו כלאים או בבגדים שידוע שאין בהן חשש שעטנו ובחכמ"א כתב שראוי לכל ירא שמים שלא ילבש בגדים של צמר שרגילין למצוא בהן חוטין של פשתן ומובן דהכל לפי הענין ולפי המקומות (ובפרט כשבודק ע"י המעבדה שאין חשש):

דרך אמונה הלכות כלאים פרק י סעיף קכה

GARMENTS TO HAVE CHECKED

- Pants

פשתן לחיזוק באיזור הרוכסן או ע"ג הקרס שסוגרים בו את המכנסיים או כביטנה תחת החגורה ובמקומות נוספים. ואמנם ע"פ המצב בא"י כיום (תשס"ח) אחוז השכיחות של שעטנו במכנסיים הוא בגדר מיעוט שאינו מצוי, ומדינא אין חיוב לבדוקם, מ"מ כשאפשר ראוי לבדוקם, וכשאי אפשר או כשקשה לבדוקם מותר ללבשם ללא בדיקה.

ד. במכנסיים כיום (תשס"ח), אלו שאין בהם צמר רחלים כלל, כגון העשויים מכותנה ופוליאסטר, או מכותנה וויסקוזה וכיו"ב, אי"צ בדיקה כלל, מפני שאינו מצוי שמכניסים צמר בחלקי המילוי של המכנס, וא"כ גם אם יהיה בהם פשתן אינו כלאים. אבל מכנסיים שיש בהם צמר רחלים (ואם הצמר רק מיעוט, עיין לעיל פרק ב' הערה ל"ט) יכולים להימצא בהם חתיכות

השעטנו להלכה ולמעשה דף קנו

- Women's clothing

ו. בשמלות נשים כיום (תשס"ח) יש לברר האם הברד עצמו אינו צמר ופשתן. כשהשמלה מורכבת מכמה סוגי בדים, וכן כשיש עליה סרטי או פרחי קישוט, יש לברר שאין בהם כלאים.

השעטנו להלכה ולמעשה דף קנו

- Socks

ז. גרביים יש בהם איסור כלאים. וכיום (תשס"ח) אין מצוי כלאים בגרביים כלל, אפי' בגרבי צמר. ואמנם לפני שנים רבות אירע שמפעל בארה"ב ייצר גרבי צמר וחיזקם באיזור האצבעות בחוטי פשתן, אבל אינו מצוי כלל כיום ואי"צ בדיקה. ואם יתברר על איזה מפעל שעשה כן, יש לחוש לאותו מפעל לבדו.

השעטנו להלכה ולמעשה דף קנו

- Hats

כיום (תשס"ח) אין מצוי בכיפות כלאים כלל, אם מפני שאינם עשויות מצמר, ואם מפני שאינם תפורות בחוטי פשתן. גם בכיפות רקומות אין לחוש בדר"כ. במטפחות ראש אין לחוש כיום לכלאים בדר"כ מהאי טעמא. כיסויים שע"ג הפיאות כשעשויים מצמר ורקמו עליהם בחוטים שונים, יש לברר האם אין בחוטי הריקמה פשתן. גם בכובעי נשים יכול להיות כלאים באופן זה.

השעטנו להלכה ולמעשה דף קנו